

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXXXVII. Infamibus portæ non pateant dignitatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

carlavet injuriâ sentit, jacturam rerum sibi imputare, l. *Videamus* 1. 1. pr. ff. *Locati* & §. *fin.* *Instit. de Societate*, luæque stultitiæ acceptum ferre debet, qui ex damnosa hereditate, sine inventario adita, damnum patitur, l. *fin.* *C. de Jure delib.* De damno quoque frustra conqueritur is, cujus res usucapta est; suæ enim negligentia desidiaque supina debet imputare; quod intra statuti temporis spatium res suas non perquisierit ac vindicârit, l. 1. ff. *de Usucap.* Sic etiam, si putator ex arbore ramos dejiciens clamârit, ne quis periculo se obijciat, is, qui insuper habitâ eâ monitione damnum accepit, id ipse feret: nec putator legis Aquiliae poenâ tenetur; quod transiens hoc damnum suâ culpâ accepisse videatur, l. *Si putator* 31. ff. *ad L. Aquil.* Sic, qui subitit iudicium & litigare maluit pro eo, quod aliâ viâ poterat consequi, si causâ perditâ in expensas condemnatur: & qui sponte compromisit in arbitros, ab his contra se latâ sententiâ stare, nec de alio quàm de seipso conqueri debet, l. *Diem* 27. §. 3. ff. *de Recept. Arbitr.* Demum & procurator poenam, quam ex delicto præstitit, non recuperat à constituto, l. *Qui proprio* 46. §. 5. ff. *de Procurat.*

4. Neque damnum duntaxat, sed & lucrâ quoque, suâ culpâ non acquisiti, carentiam, quam sentit, ut quis sibi imputet, necesse est, l. *Quamvis* 11. C. de J. & F. 7. cum damnum pati & lucrum perdere paria reputentur, arg. l. *Proinde* 22. in fine, ff. *ad L. Aquil.* saltem, si lucrum certum & jam debitum fuit, arg. l. *Liberto* 26. ff. *de Bonis libert.* sic enim clericus, si, quod præbendam primò vacantem non petat sibi conferri, gratiam Apostolicam perdat, c. *Si clericus* 11. de *Præb. & dignit.* in 6. & qui sibi promissum tempestivè non exigit, beneficii & lucri jacturam imprudentia, negligentiaque suâ acceptam ferre debet; nam universim beneficium Jura non conferunt negligentibus, sed vigilan-

tibus patrocinantur, l. *Papilius* 24. in fine, ff. *Qui in fraud. credit.* Menoch. de *Arbitr. jud. casu* 194. n. 24.

Quæ Regula opponuntur, nihil habent difficultatis; quia imprimis, l. *Sigittur* 59. ff. *Pro socio* damnum quidem à locio illatum consocio imputatur: sed aperte ei duntaxat, qui culpæ particeps fuit, Dynus *hic* n. 3. Deinde, cum vi statuti vel consuetudinis pro eo, quod filius suâ culpâ condemnatus est, conveniri & patrem posse, quidam asserunt apud *Fachineum Lib. 9. Controvers. cap. 52.* id juxta dicta *cit.* 23. n. 1. eò solum calu verum est, quò culpæ & delicti à filio commissi pater aliquò modò particeps, aut in educatione & correctione negligens fuit, Panormit. in c. *fin. de Delict. puer.* n. 3. Menoch. *Vol. 1. consil.* 100. n. 119. & *Barbosa in c. cit.* n. 8.

REGULA LXXXVII.

Infamibus portæ non pateant Dignitatum.

SUMMARIUM.

1. Sensus & ratio Regulae,
2. Instantia ei objecta,
3. Et cum ea conciliata.

Sensus est, *Personæ, Juris aut Facti infamia notatæ ad dignitates & munera honorifica assumi & admitti non debent.* Est ad Mentem Canonicis & Dyni ad hanc Reg. & ipsius Constantini Imp. cujus ad Volusianum Rescriptum est, *Neque famosis & notatis & quos scelus vel turpitudine vitæ inquinat, & quos infamia ab honestorum catu segregat, dignitatis portæ pateant,* l. 2. C. de *Dignitat.* *Quis enim, vox sapientis est, honorificabit ex honorantem animam suam?* Ecclesiastici cap. 10. v. 32. Ratio est, quia ex infamiae probro & macula nascitur in animis hominum contemptus dignitatum & honorum,

morum; ut promotione ad istos non tam honorentur infames, quam dignitates & honores infamentur.

Præsertim verò infames quicumque admittendi non sunt ad dignitates, beneficia & officia Ecclesiastica: imò ab his jam obtentis removendi sunt; quòd ea non nisi à probatis & integræ existimationis personis conveniat administrari, per tradita supra Tit. 37. à n. 58.

2. Objici Regulæ solet; quòd infamis ad munus procuratoris & ad arbitrium admittatur, §. fin. Instit. de Except. & l. Pedius 7. pr. ff. de Recept. arbit. & reus criminis accusatus annò à delatione lapsò honorem petere non prohibeatur, l. Reus 7. pr. V. Sed post, ff. de Muneribus & honor.

3. Sed exempla hæc parùm movent. Primum; quia de Jure procuratoris munus vile meretque privatum est, l. Si quis 34. C. de Decurion. ut mirum non sit; quòd ab eo personæ viles non arceantur: nisi procurator sit Principis aut in ejus Curia verletur. De Jure, inquam; quia ex consuetudine, hæc in re Juri prævalente, procuratorum munus ferè non minus honorificum, quam advocatorum reputatur, & personas quavis infamiâ notatas non admittit, Sylvester V. Procuratio & Gaill. Erastio. Lib. 1. observat. 43.

Alterum; quia arbiter non Juris, sed Voluntarius seu Compromissarius neque dignitatem, neque munus publicum, neque jurisdictionem habet; cum hanc & illa tribuere partes, à quibus assumitur, non possint, l. Privatorum 3. C. de Jurisdic. omn. jud. ut Lib. 1. tit. 43. n. 4. est dictum.

Postremum; quia ex eo, quòd accusatus objecti criminis intra annum à delatione non convincatur, oritur quædam ejus innocentia & calumniæ delationis præsumptio; ut, si munus honorificum petat, tanquam indignus non removeatur.

REGULA LXXXVIII.

Certum est, quòd is committit in legem, qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem.

SUMMARIUM.

1. Occasio Regulæ,
2. Ejus sensus Ratioque,
3. Et utilitas exemplis declarata.
4. Speciosa ratione impugnatur:
5. Firmatur tamen potius, quam convellatur.

Inopia verborum & inopinatum eventuum copia, varietasque facit; ut verbis propriis non omnes casus lege exprimantur. Plerumque tamen legis mens & legislatoris intentio ex illius lata occasione & ratione finèque perspecta, & aliquando aliena est à sensu, in quem verba, ut sonant, accepta trahi possunt. Quò animadversò

Præsentis ac perutilis Regulæ sensus est, *Contra legem delinquit, quis qui ejus solummodo verba, non sententiam, seu verba in sensu, à legis mente & legislatoris intentione alieno, accepta observat.* Ratio est; quia leges non in verbis, sed sensu: non in superficie & cortice, sed medulla consistunt, vox est Veterum & admonitio digna, quam cordibus suis inscriptam circumferant subditi pariter & magistratus: cuique tanquam Regulæ illi actiones suas, hi iusta, judicia & sententias nitantur conformare; nam ut Celsus JCT.º ait, *Scire leges non hoc est, verba earum tenere, sed vim ac potestatem, l. 17. ff. de LL.*

Quare omnino exploratum est, in legem delinquere electum, ante confirmationem acceptam administrare prohibitum, si oconomum se constitui procurer, c. Avaritia 5. de Elect. in 6. præscribi scienter sinens res Ecclesiæ, prohibitas alienari,